

Digi Korczak Bulletin jrg. 9 nr. 3, oktober 2022

"Een echt kind is niet alleen het kind dat hinkelt, maar ook het kind dat nadenkt over de geheimen van dat wonderlijke sprookje dat het leven is." (Janusz Korczak)

Dit Korczak Bulletin is ook te vinden op onze website: <http://korczak.nl/stichting/>

2022: tachtig jaar geleden

Op 6 augustus 2022 was het tachtig jaar geleden dat Janusz Korczak met tweehonderd kinderen en begeleiders vanuit het ghetto van Warschau werd weggevoerd naar Treblinka, waar zij allemaal vergast werden.

Nog altijd is het onvoorstelbaar dat de mensheid tot dit soort wandaden in staat blijkt te zijn. En toch zullen wij blijven hopen en strijden voor een wereld waarin gerechtigheid en solidariteit heersen. Daarom hier een tekst van Korczak:

"Ik ben hier niet om geliefd en bewonderd te worden, maar om te handelen en lief te hebben. Het is niet de plicht van mijn omgeving om mij te helpen, maar ik heb de plicht mij om deze wereld en om de mensen te bekommeren."

Een bijzonder mens werd vermoord, maar zijn ideeën zijn nog altijd springlevend en een inspiratiebron voor een betere wereld.

Karel Eykman (1936 - 2022)

Eén van onze trouwste leden is overleden: Karel Eykman, de kinderboekenschrijver. Hij werd bekend met zijn kinderbijbel *Woord voor woord*. Hij was ook een begaafd tekstschrijver voor kinderprogramma's als *Sesamstraat* en *Het Klokhuis*. Hij was ook jarenlang actief in de Janusz Korczak Stichting. Zo heeft Karel enige jaren geleden nog *Kajtus*, tovenaars een kinderboek van Korczak bewerkt en ons geholpen om het opnieuw uit te geven. Ook gaf hij diverse malen workshops op onze conferenties en voor kinderen in het Nash Dom kamp (zie foto).

Wij condoleren zijn familie van harte en denken met

warmte terug aan een mooi mens die, geïnspireerd door Korczak, respect voor het kind hoog in het vaandel had.

Korczak speelmiddag in Maastricht

Op zondag 2 oktober van 13.00-16.00 uur wordt op het buitenterrein van Kasteel Vaeshartelt in Maastricht (Weert 9, 6222 PG Maastricht) een bijzondere Korczakmiddag gehouden. De middag wordt georganiseerd door de Korczakkring in Zuid-Limburg, onder de actieve leiding van Frans van Kruining van BSO de Boomhut. Er zijn allerlei activiteiten en spellen te doen voor kinderen en volwassenen. Samen spelen staat centraal. Er komt ook een kinderkoor van Oekraïense kinderen.

Er zijn ongeveer 400 Oekraïners in Maastricht ondergebracht, merendeels moeders met kinderen. Wekelijks op zaterdag kunnen ze samenkomen in 'The Ukraine House' op BSO de Boomhut. Dat is een ontzettend leuke, maar ook belangrijke plek om elkaar te treffen, de verbinding op te zoeken en steun te vinden bij elkaar.

Iedereen is die zondagmiddag 2 oktober van harte welkom: kinderen, papa's, mama's, opa's oma's en iedereen die van spelen houdt!

Meer informatie: mail Frans van Kruining

Nash Dom

Het Nash Dom kamp dat in augustus in De Hazelaar in Eersel (NB) werd gehouden was weer een groot succes! Ruim vijftig kinderen en hun begeleiders hebben genoten van de natuur en van elkaar. Er werden mooie workshops gehouden, verzorgd door de kinderen, er was een speciale Korczakdag waarin zij samen aan de slag gingen met de kinderrechten, natuurlijk een speurtocht, verhalen en veel plezier. We danken alle vrijwilligers die een week lang hun ziel en zaligheid in dit mooie kamp hebben gestoken! Inmiddels zijn de voorbereidingen voor volgend jaar al weer gestart en hebben heel veel kinderen zich al opgegeven om ook dan weer mee te gaan. Een mooier compliment kun je niet krijgen! "De

mooiste week van m'n leven!"... dat wordt toch niet zomaar gezegd.

Korczak Forest

Bij het voormalige vernietigingskamp Treblinka komt een Korczak Forest: symbolische bomen om de ideeën van Janusz Korczak levend te houden. Het Treblinka Museum wil samen met de Poolse Janusz Korczak Vereniging contact leggen met scholen en instellingen waarvoor de pedagogische aanpak van Janusz Korczak een grote betekenis heeft, en hen uitnodigen om bomen te planten en jaarlijks bijeenkomsten te organiseren om ze symbolisch water te geven. Bij elke boom zal een plaquette komen met informatie en een citaat van Korczak, wat het unieke karakter van deze plek nog zal benadrukken. Tijdens de bezoeken krijgen vertegenwoordigers van instellingen de gelegenheid om het Treblinka Museum te bezoeken in het gezelschap van een museumgids en deel te nemen aan een museumles over het denken van Korczak.

Tijdens de IKA-conferentie 2022 zullen de eerste bomen worden geplant.

Meer informatie: [Korczak Forest Treblinka](#)

Wie moet er passen?

Ons Jaarboek 2022 "Wie moet er passen?" is officieel op de markt. Tijdens een mini-conferentie in het Onderwijsmuseum te Dordrecht op 21 september werd het boek gepresenteerd. Het eerste exemplaar werd door Edith de Bruin (één van de auteurs) uitgereikt aan prof. dr. Luc Stevens, die een voorwoord in het boek heeft geschreven. Het thema blijkt uiterst actueel.

Enkele onderdelen uit het voorwoord:
Wat de realisering van 'passend onderwijs' misschien wel het meest in de weg staat is het ontbreken van een goed beeld van waar we mee te maken hebben: de leerling en de

leraar als levende mensen, als subjecten, met ieder zijn eigen intenties en ervaringen die niet zomaar te modelleren zijn met methoden en procedures. Het zijn de mensen die het doen, hoe zij denken en wat zij voor elkaar mogelijk maken.

De auteurs laten zich leiden door de ideeën van Janusz Korczak, grondlegger van de rechten van het kind. Zij laten de lezer op verrassende wijze kijken naar kinderen die soms niet in het systeem van ons regulier onderwijs passen, maar daar toch een plek verdienen om tot hun recht te kunnen komen. Met deze blik van Korczak kijken de schrijvers naar de verlegenheid die 'passend onderwijs' in ons land nog steeds kent en laten zien dat dat niet hoeft. Het kan anders door anders te kijken en te luisteren naar je leerlingen.

Met de vele, mooie voorbeelden uit de dagelijkse onderwijspraktijk houden de auteurs op een innemende wijze de lezer een spiegel voor met de vraag om anders te kijken en te luisteren. Dit, met een grote kans dat je een ander kind ziet.

Het boek wordt uitgegeven door SWP. Donerende leden van de Janusz Korczak Stichting ontvangen het boek in de loop van het jaar gratis. De winkelprijs is € 21,90. Het boek is te bestellen via info@korczak.nl en verder in de boekhandel en bij vele boek-webshops.

Een verslag van de conferentiemiddag is te vinden op: [Via078](#)

Korczak Internationaal

1. A new initiative in our community - an **international film festival for young people** KorFilmFest. To take part in it you need to be under twenty years old and make a film based on this quote from Korczak: "One must not leave the world as it is".

Deadline for submission: October 20, 2022.

The prize is 1000 EUR!

More information at www.korfilmfest.com, on Facebook (fb.com/korfilmfestival) and Instagram (@korfilmfest).

Event supported by the International and Polish Korczak Association. Pass the information to the institutions and organizations which you cooperate with. The more people know about the festival, the better! You can find the poster attached in **bijlage 3**

2. **The IKA/MSK conference** will take place in the Polish Senate on 20 October 2022. All IKA member organisations are invited. Please confirm your presence: ikakorczak2012@gmail.com.

3. Wij namen ook deel aan de **KorczakTage** aan de Düsseldorf University of Applied Sciences, georganiseerd door onze zusterorganisatie in Duitsland. Gezamenlijk hebben we besloten 2023 in het teken van "Korczak Year of Democracy" te zetten, samen met de Korczak-organisaties in Polen, Zwitserland, Frankrijk en Oostenrijk. Onderzocht wordt of het programma van De Vreedzame School (uit Nederland) ook elders kan worden toegepast. Inmiddels wordt in Wroclaw (Polen) door enkele scholen met het programma gewerkt in een pilot-fase.

Zin in Leven

'Zin in Leven' (Limburg) organiseert i.s.m. de landelijke Kenniswerkplaats Zingeving en Geestelijke Verzorging, een mini-conferentie op 27 september 2022 van 15.30 uur tot 18.30 uur bij Burgerkracht Limburg, Mercator 1, 6130 PD, Sittard

Ligging: achter het NS-station v.v. voldoende parkeerruimte

Dan wordt de methodische begeleiding van 'Zin in Leven' gepresenteerd. Daarnaast gaan de deelnemers in workshops aan de slag met concrete handvatten voor zingevende communicatie.

Deze zijn in co-creatie met de jongeren en hun begeleiders in jeugdwerk, jeugdzorg en onderwijs, ontwikkeld.

Steun voor kinderen in Oekraïne

Hoewel de oorlogssituatie in Oekraïne enigszins lijkt te kantelen is blijvende hulp geboden voor de kinderen in Oekraïne. In samenwerking met boekhandel Jimmink in Amsterdam is Theo Cappon, mede namens onze stichting, in maart een actie gestart ter ondersteuning van een kindertehuis in Kiev, dat geleid wordt door een lid van de Oekraïense Korczak Stichting, dhr. Bogdan. Er is tot nu toe al een bedrag van ruim € 6000 overgemaakt. Zie ook de reactie: [Brief van Bogdan uit Ukraine](#)

Helaas blijft onze hulp nodig, de oorlog duurt voort. Doet u mee? Uw bijdrage kunt u overmaken op de bankrekening van: Boekhandel Jimmink BV, rek nr. NL06 INGB 0000 6017 00 o.v.v. Hulp via Korczak. Meer informatie te vinden op: <https://www.boekhandeljimmink.shop/help-kind-uit-oekraïne>

Onze Korczak-collega Bogdan met één van de jongeren bij het weeshuis na het bombardement.

Korczakprijs wordt Korczak Oorkonde 2022

Na de corona-periode hebben we het werk voor de uitreiking van de Korczakprijs weer opgepakt. De jury wordt gevormd door Aafke Vermeijden, Duncan Di Cicco, Peter te Riele, Jeffrey Selier en Hans Notten (namens het bestuur). We zullen de naam wijzigen in Korczak Oorkonde, om de competitie-suggestie weg te nemen.

De jury is druk aan het werk en heeft inmiddels enkele genomineerde organisaties persoonlijk bezocht. Wij hopen in het najaar de Korczak Oorkonde 2022 uit te kunnen reiken.

Contact met opleidingen

Gelukkig zijn er na de corona-periode weer heel wat aanvragen gekomen om gastcolleges of lezingen te verzorgen bij diverse hogescholen. De reacties van studenten zijn steeds enthousiast. Wij hopen dat ze de inspiratie van Korczak hun leven lang meenemen!

Ben je betrokken bij een pabo, lerarenopleiding, andere pedagogische opleidingen, scholen, buitenschoolse opvang, jeugdzorg etc., breng deze mogelijkheden dan onder de aandacht in je organisatie.

Afspraken kun je maken via info@korczak.nl. Voor informatie: <http://korczak.nl/stichting/activiteiten/>

Het is ook mogelijk om een **tentoonstelling over het leven en werk van Korczak** kosteloos enige dagen of weken te lenen en in uw gebouw een plaats te geven; u betaalt slechts de vervoerskosten. Neem contact op met info@korczak.nl (zie bijlage 4)

Tips:

1. *De Poppenspeler van Warschau*

Theatergroep De Wilde Eend voert de komende maanden op diverse plaatsen door het hele land de voorstelling "De poppenspeler van Warschau" op. Deze muzikale vertelvoorstelling (10+) duurt zo'n zeventig minuten en is gebaseerd op de gelijknamige roman 'De poppenspeler van Warschau' van de Engels-Duitse schrijfster Eva Weaver. Zij gebruikte ware feiten en werkelijke personages als basis voor haar roman.

Ook het weeshuis van Janusz Korczak speelt een rol in dit boek en in de voorstelling. Voor meer informatie:

<https://www.wilde-eendproducties.nl/agenda/>.

2. *Rondom Cornelis Verhoeven*. Auteur: Joop Berding Uitg. Garant; ISBN : 9789044138740

Cornelis Verhoeven was behalve filosoof leraar in het VO. Hij schreef vele essays waarin het onderwijs centraal staat. Zijn boek met de opmerkelijke titel *Tractaat over het spieken* (1980) is er zelfs helemaal aan gewijd. Verhoeven levert hierin een fundamentele kritiek op de toen zich ontwikkelende onderwijsfilosofie waar we momenteel nog steeds mee te maken hebben. En volgens Joop Berding is zijn kritiek uiterst actueel. Hij verbindt dit met praktijkervaringen. Het is belangrijk, volgens Berding, "dat leraren, schooldirecties en bestuurders langer en dieper de tijd nemen om erachter te komen wat 'het goede' in hun praktijk betekent of zou kunnen betekenen" (p. 112). Voor iedereen die betrokken is bij het onderwijs is dit een mooi boek!

3. *Geen gekke dingen doen*. Auteur Edwin v.d. Meer; Uitgeverij Levendig ISBN 97 890 83222 24 0

Het is 1941 en langzaam komt de oorlog de vijfde klas van meester Weijs binnen. Er is steeds minder eten te krijgen, de Padvinderij wordt gesloten, en Joden mogen bijna nergens meer naartoe. De meester heeft een hekel aan Duitsers maar wil gedoe voorkomen. Wat vinden de kinderen? Zitten er 'foute' kinderen in de klas? En wat is eigenlijk goed en fout? Kunnen ze nog wel blijven spelen met Iza? Voor kinderen vanaf tien jaar.

facebook

Je kunt de Janusz Korczak Stichting ook op Facebook en Twitter vinden!

<https://www.facebook.com/KorczakNL/>

[TWITTER JANUSZ KORCZAK](#)

agenda

- 27 sept.: Zin in Leven, mini-conferentie: Burgerkracht Limburg, Sittard
- 2 okt.: Spel-Korczakmiddag in Maastricht
- 3-7 okt.: Nationale Onderwijsweek, met op 5 okt. Dag van de Leraar
- 20-22 okt.: IKA conferentie Warschau
- 21 okt.: medewerking studiedag baso Soest
- 7 en 8 nov.: medewerking VBSP congres Garderen
- 7 nov.: lezing Inholland Rotterdam
- 30 jan. 23.: medewerking Pedagogiekdag pabo Leeuwarden

Dit bulletin wordt met de grootste zorg samengesteld. Met vragen of opmerkingen kunt u terecht bij de redactie: info@korczak.nl. Aan de informatie in dit Bulletin kunnen geen rechten worden ontleend.
Copyright (c) 2022 Janusz Korczak Stichting; eindredactie: Arie de Bruin.

Bijlage 1: Prestatiedruk

De coronatijd en prestatiedruk zorgen voor meer angst, gepieker en depressieve gevoelens, blijkt uit een groot, vierjaarlijks onderzoek”, aldus de NRC. De onderzoekers spreken van „een ongekende daling” in de mentale gezondheid. Het percentage meisjes in het voortgezet onderwijs dat met forse emotionele problemen kampt, zoals angsten, piekeren en depressieve gevoelens, steeg sinds 2017 van 28 naar 43 procent.

Dat is een van de belangrijkste conclusies uit het rapport *Health Behaviour in School-aged Children* dat woensdag 15 september 2022 werd gepresenteerd. Hierin staan de resultaten van twintig jaar onderzoek naar het welzijn en de gezondheid van Nederlandse jongeren tussen de elf en zestien jaar.

“Elk kind heeft recht op de dag van vandaag,” schreef Korczak. Het accent van de opvoeding moet niet in een onzekere en onvoorspelbare toekomst liggen, maar in het hier en nu. Opvoeding is omgang van volwassenen en kinderen, waarbij de volwassene de voorwaarden moet scheppen voor kinderen om te **zijn** en zich te **ontwikkelen**.

In ons huidige onderwijs ligt voortdurend het accent op dit laatste, een constante druk om je talenten te ontwikkelen en te presteren. Bij Korczak ligt het accent in de eerste plaats bij het ‘zijn’: je heb het recht om nu te zijn wie je bent. Is ‘later’ dan niet belangrijk? *“Maar beste opvoeder, als er voor dit kind geen later is, is dan alles wat je tot nu toe gedaan hebt voor niets geweest, is dan alles wat je vandaag deed zinloos?”* Confronterende uitspraken voor iedere opvoeder.

Natuurlijk staat opvoeden ook in het perspectief van later, maar *“als het kind vandaag tot zijn recht komt, zal het vele vruchten dragen later”*, aldus Korczak.

Het heeft er alle schijn van dat wij dat in ons onderwijs en onze opvoeding volledig uit het oog zijn verloren. Kinderen lopen op hun tenen om te voldoen aan de hoge verwachtingen – en dat begint al in groep 8 van de basisschool of wellicht nog eerder...

Tussen 2001 en 2021 is het percentage jongeren dat druk en stress door school ervaart bijna verdrievoudigd, van 16 naar 45 procent. En ook hier zijn het vooral meisjes die er last van hebben: 54 procent tegenover 36 procent van de jongens.

„Het lijkt daarmee gedaan met het zorgeloze leven van Nederlandse scholieren”, schrijven de onderzoekers. De stijging van de druk komt volgens hen door „het toegenomen belang dat door jongeren, hun ouders en de maatschappij in het algemeen gehecht wordt aan het behalen van een zo hoog mogelijk opleidingsniveau”.

Desastreus voor kinderen! Op de school moet het niet gaan om zo hoog mogelijke scores. De werkelijke opdracht voor een school is: Hoe kunnen wij er voor zorgen dat elk kind iedere dag bij ons tot zijn recht kan komen?

Arie de Bruin

Bijlage 2

Maurice, begeleider in het Nash Dom kamp blikt terug.

In augustus 2022 kreeg ik de kans om een week vrijwilligerswerk te doen voor het kinderkamp Nash Dom, dat is bedoeld voor kinderen tussen de zes en vijftien jaar. Ook kinderen met een problematische thuissituatie zijn welkom. De naam 'Nash Dom' betekent in het Pools 'Ons Huis' en refereert aan het weeshuis van Janusz Korczak. Zijn pedagogiek wordt toegepast in die week.

Elke ochtend worden er workshops gegeven door kinderen vóór kinderen. In de middag heb je familietijd en doen we activiteiten met het hele kamp. Je probeert in de loop van de week een familie te vormen door spelletjes te doen, elkaar te leren kennen, met elkaar te lachen, maar ook ruzies uit te praten. Mijn familie bestond uit negen kinderen tussen de acht en tien jaar oud en twee begeleiders, inclusief mijzelf.

Tijdens spelletjes of wandelingen probeer ik ze met elkaar te laten praten of spelen, maar dat gaat niet altijd vanzelf. Sommigen wilden liever samen spelen en niet met anderen. Door het aan te kaarten en met elkaar te bespreken zien kinderen in wat er omgaat in het hoofd van een ander. Het is belangrijk om ze te leren naar elkaar te luisteren of uitleggen dat je je gedachtes of gevoelens kan delen.

Midden in de week hadden we een speciale dag, engelendag. Een dag dat je een engeltje hebt. Alle namen gaan in een hoge hoed en iedereen pakt 1 naamkaartje. Voor die persoon ga je iets maken of knutselen. Het gaat erom dat je tijd neemt om iets te maken voor een ander, zonder dat het geld kost. Via een tweede persoon zal dat cadeautje gegeven worden. Je weet dus niet van wie het cadeautje is. Wellicht een idee om thuis uit te proberen of op werk? Het zoeken naar je engeltje is stiekem best een leuke speurtocht. We gingen wandelen naar het bos in plaats. Daar hadden we het over de rechten van het kind, samen met Arie de Bruin en Theo Cappon. Zij deelden inzichten van Janusz Korczak: "ieder kind heeft recht op onderwijs, ieder kind heeft recht op goed eten, recht op verzorging en hulp, recht op bescherming en goed behandeld te worden en recht op om jezelf te zijn." In de middag vroegen we kinderen om per familie een toneelstuk op te voeren. Elke familie koos één van de rechten van de kinderen, naar inzicht van Janusz

Blijde ouders halen hun kinderen na een week weer op

Korczak. Ik was onder de indruk van de zelfstandigheid en het enthousiasme waarmee deze taak werd uitgevoerd. Met enkel een kleine aansturing hier en daar om te verzekeren dat niet iedereen door elkaar praatte was ook dit een groot succes! Bravo! Dit is een inkijkje in de week, dat hopelijk een goed beeld schetst. Neem maar van mij aan; het is ontzettend leuk om de kinderen wat mee te geven en voor je gevoel een positieve bijdrage te leveren.

Bijlage 3

KOR
FILM
FEST

International Film Contest for young people

Are you under 20?
Do you like recording movies?
Create a movie based
on Janusz Korczak's quote

**„ONE MUST NOT LEAVE
THE WORLD AS IT IS“**

and send it to us!

Deadline is
20th October 2022

**Main prize is
1000 EURO!**

Scan the code to
find out more!

www.korfilmfest.com

Bijlage 4

Enkele impressies van onze medewerking op hogescholen:

PEDAGOGIEKDAG PABO EMMEN

Op 30 augustus vond de pedagogiekdag plaats voor ons eerste, tweede en derde leerjaar. De dag begon in het Wijkcentrum Angelslo met een interessante en interactieve lezing met muziek en poëzie van Arie de Bruin van de Janusz Korczak Stichting. Iedereen werd weer eens even bepaald bij de kern van ons vak: je bent in de eerste plaats opvoeder! En 's middags waren er diverse workshops om elkaar beter te leren kennen.

HOGESCHOOL ZEELAND

Het studiejaar is gestart. Met de studenten uit leerjaar 3 en 4 werd het een dag vol inspiratie, informatie en ontmoeting. Veel mooie woorden gehoord van Barbara de Kort. Zij nam ons mee in het aangrijpende verhaal en het levenswerk van Janusz Korczak. Dit geeft de studenten en collega's weer voldoende stof om ons pedagogisch denken en handelen onder de loep te nemen.